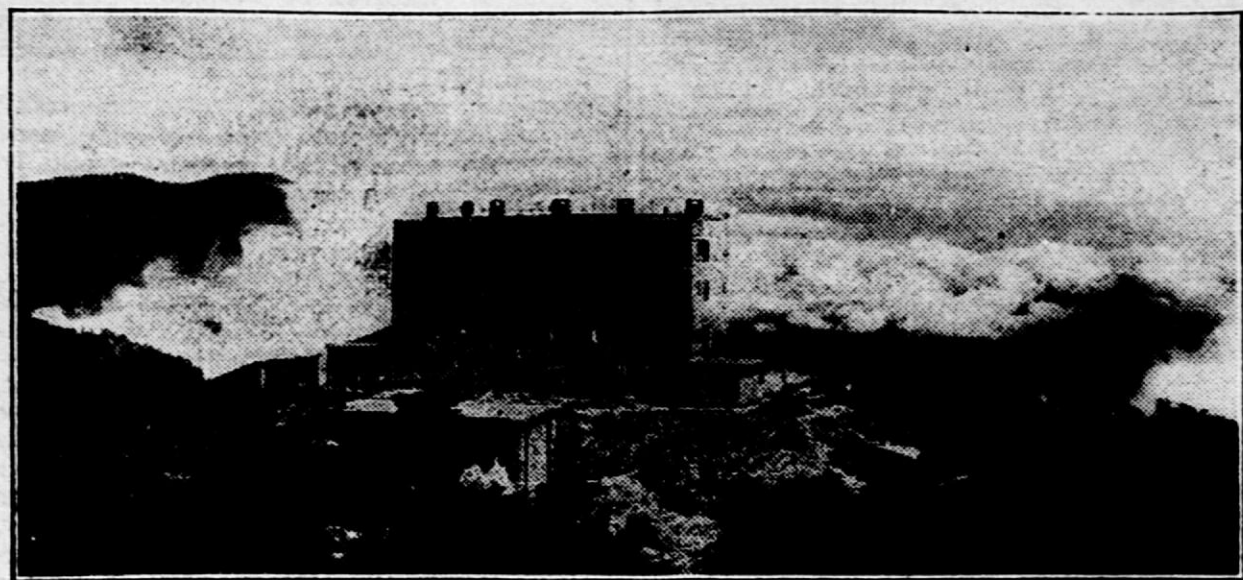

Planinski dom na Komni

Kako prideš na Komno, kjer je mnogo snega — Vzorna ureditev doma

Ljubljana, 10. marca. Čudno, da se o Komni, tej naši najlepši in najvažnejši trdnjavi zimskega sporta, tako malo govori in piše. Trdnjavi pravim, ker ji je res podobna, saj stoji visoko na skalah in če jo gledaš od daleč, bi skoraj mislil, da imaš pred seboj trdnjavo. Kaj čuda, da so bili Italijani v silnih skrbih, da so poslali letalca pogledat, kakšna je ta trdnjava in koliko topovskih cevi zre iz nje grozeče tja proti Govnjaču in Bogatini. Pa se je letalec vrnil in sporočil, da ni videl nobenega topa. Mi smo mirni, hladne krvi, naše oči niso tako velike, ker jih ne vleče narazen strah.

Dom na Komni pomeni v razvoju našega zimskega sporta važen preokret. Imamo Planico, imamo tudi Pokljuko z razkošnim hotelom, toda druge Komne nimamo več, drugega takega smučkega raja v pravem pomenu besede ne premore slovenska zemlja, čeprav jo je narava bogato obdarovala z lepimi planinskimi kraji. Edinstvena so smučišča na Komni in v njeni okolici, tako krasna in prostrana, da jih vodi občudovano vedno več tujcev. In vsi se vračajo ne samo zadovoljni, temveč tudi navdušeni. Vsi pravijo, da pridejo še in še. Z domom na Komni smo šele prav odprli znanemu svetu vrata na naše bele poljane, kajti Planica pri vsej svoji lepoti ne more v polni meri zadovoljiti za smuko navdušenega človeka. Pokljuki pa manjkajo v bližini prostrana smučišča. Ne smemo biti ožkosrčni in ljubosumni, kakor govorimo o splošnih interesih. Ne gre za to, kateremu klubu pripada ta ali oni planinski dom, glavno je, da pride k nam čim več tujcev, da je naša gospodarska korist čim večja.

Pravijo, da je Komna preveč od rok. De, komna je to res, saj se moraš peljati do Bohinjske Bistrice, potem pa še s takšijem do Zlatoroga, ker avtobus pozimi ne vozi. Cesta do Bohinjske Bistrice do Zlatoroga je poglavje zase. Zapuščena in zanemarjena je pozimi tako, da s človek po pravici zgraja, da je kaj takega v našem slovesnem letoviškem kraju z dvema krasnima postojankama zimskega sporta v bližini sploh mogoče. Od Sv. Janeza do Zlatoroga je pokrita s snegom in ledom, ki so se v njem napravile globoke kolonice, da premelava avto sem in tja, kakor razburkano morje čoln. V nevarnosti si, da ti izbiže zobe iz ust ali polomi kosti, če moraš sedeti v tem nesrečnem gugalju. Da trpe tudi avtomobili je samo ob sebi umevno. Vožnja stane 15 do 20 Din, ki jih pa rad plačavaš, ker je pot dolga in po tako zanemarljivi cesti tudi temu primerno naporna. Ali bi se ne moglo najti v občinski ali banovski blagajni nekaj denarja, da bi pospravili s ceste led in sneg? Tujcev prihaja na Komno vedno več in gotovo ne dobe o naših razmerah najboljšega vtisa, ko jih trese in premetava po cesti tja proti Zlatorogu. Če bi bila cesta očiščena, bi lahko vozili tudi avtobus, da bi bila vožnja cenejša in udobnejša.

Ko si se srečno priguhal do hotela »Zlatorog« imas prvo in edino neprijetno pot na Komno za seboj. Naprej jo mahaš seveda peš in če nisi preveč mehkužen, odkloniš nosača. Večina pa hodijo ljudje na Komno z nosači in Bohinjcem je prinesel dom na Komni prav lep vir dohodkov. Dan za dnem nosijo gostom prilagojeni ali pa v dom živila, da imajo stalen zaslužek, čeprav skromen. Pot na Komno je speljana lepo v serpentinah, da se skoraj ne upešča, če se na odločih za bližnjico, ki je seveda strma in v snegu tudi precej naporna. Če si urnih nog, zdravega srca in krepkih pljuč, ki primahša do doma na Komni v pičlih treh urah. Seveda so pa tudi junaki, ki hodijo po pet do šest ur, in ša to s pomočjo nosačev.

Kdor ni utrjen in zdrav, se mu bo zdela pot na Komno zelo naporna. V resnici pa ni, ker je kot rečeno speljana naravnost

vzorno v serpentinah. V Bohinjski kotlini letos ni bilo kaj prida snega. Zdaj ga je že zelo malo, tako, da s smučmi ne prideš nikamor. Začenja se pa sneg takoj, ko zavije pot v hrib in potem ga je vedno več. Zadržje dni ga je zopet nekaj zapadlo. Če se vračša po bližnjici, se ti udara skoraj do pasu. Ko jo primahša do vrha, se ti odpre pogled na zasnježeno dolino, na koncu se pa dviga visoko pod nebo mogočni trdnjavi podobna skala, na kateri stoji dom, kakor da ga je narava sama postavila tja, da zre doli v Bohinjsko dolino in čuva našo zemljo. Snega je vedno več, pot ni več tako strma, ša pišle pol ure in že si v domu.

Na prvi pogled te preseneti zunanje lice. Nenavadno je z okni in okenci posuto pročelje, visoko, nekam stisnjeno poslopje z debelimi stenami in nizko streho. Drugi naš planinski domovi se bistveno razlikujejo od tega. Pa tudi znotraj so urejeni drugače, ša daleč ne tako praktično, obenem pa preprosto in priklupno. Res so lepi tudi domovi na Pokljuki, v Planici in na Polzevem, toda dom na Komni je nekaj posebnega.

Periferija se pritožuje

Po priključitvi k Ljubljani so se povečale javne dajatve, dobrot pa ni prav nič več

Prejeli smo:

Prebivalstvo okoliških občin, priključeneh mestu, se upravičeno pritožuje nad previsokimi dajatvami na eni strani, na drugi pa nad poslednjim zanemarjanjem vseh sedanjih predmetov po občinski upravi. Občani priključeni občin se zavedajo velike važnosti razširjenja slovenske prestolnice, toda ogromne obremenitve v ljubljanskim avtonomnim dokladami in vsa bremena posameznih gospodarskih panog, ki so bila občutno zvišana po priključitvi, segajo preko njihovih finančnih sposobnosti.

V bivši viški občini so n. pr. plačevali občani vodo po dejanski porabi, sedaj pa morajo plačevati vodarino ne glede na porabo in glede na to ali imajo vodo napeljavno ali ne, visokih 8 odstotkov najemninške vrednosti hiše, če leži ob cesti z vodovodno napeljavo. Kanalizacijsko pristojbino so plačevali v samostojni občini po 10 dinarjev od stanovanjske sobe, dočim plačujejo sedaj po 3% najemninške vrednosti, čeprav so napeljali vodovod in kanalizacijo z lastnimi sredstvi. Popolnoma nova je zanje 3,5% gostiščina življenjske potrebe, ki so bile v bivši občini proste vseh občinskih dajatev, sedaj podvržene mestni trošarin in uvozniki, kar znači, za prebivalce nove Ljubljane milijonsko obremenitev. Nova je zanje tudi mestna prenosna taksa in prirastkarina pri prodaji nepremičnin, nova tudi mestna taksa na vloge in rešitve v višini 50% na državne pristojbine. V predmetnih precej zidajo in so občutno zvišane pristojbine za stavbne ogledle in druge stavbne komisije. Davčne uprave ocenjujejo še povsem vaška stanovanja višje kakor v mestu. Za amortizacijo hiš se odbija namestu 20% samo 10% nasprotno pa se ne priznava 20letna davčna olajšava kakor v mestih, marveč se je pustila pri vseh novih hišah v inkorporiranih občinah le dosedanja 10letna olajšava.

Veliko izgubo na času utrpe prebivalci inkorporiranih občin pri občejanju s komunalnim uradnim aparatom mestne občine, ki je zelo oddaljen od njihovih domov in ki ima svoje urade raztresene po raznih stavbah po mestu. Upravičena je bila zato želja novih občanov po potrebnih ekspoziturah. Prizadeti z inkorpora-

cijo so prav vsi stanovi. Edina izjema je povišanje pokojnin v I. draginjski razred, to povišanje pa se izgublja pri hišnih posestnikih v povišanih hišnih davčninah pri najemnikih v povišanih najemninah, pri obojih pa v uveljenih trošarinah, uvozninah itd. Bivša viška občina si je zgradila z lastnimi sredstvi vodovod ter kanalizacijo, pri spevala je tudi k regulaciji Gradašnice ter Glušnice, vzdrževala ceste in je do zadnjega, pa bi tudi v bodoče, vršila redno svojo amortizacijsko službo. Kljub temu je njen najvišji proračun presegel komaj 900.000 Din, s priključitvijo pa so bivši viški občani prizadeti s svoto nad 3 milijonov dinarjev. Vse teh obremenitev so se morale nujno dvigniti cene življenjskih in stanovanjskih potrebščin preko ekonomske in pridobitne sposobnosti prebivalstva. S podražitvijo bodo s časom pregnani iz predmestnih naselij vsi revnejši sloji namencev in delavcev, ki so se naselili na periferiji Ljubljane, prav zaradi cenejših in znosljivših gospodarskih razmer. Bajtarji, ki prebivajo okolovoznih potih in na gričih, so v dajatvah sedaj izenačeni z meščani in gospodo v središču mesta, v dobrotah pa ostajajo tam, kjer so, brez vode in kanalov, brez razsvetljave in ugodnih zvez, brez asfalta in drugih udobnosti! Pri razpravi o novem mestnem proračunu, naj gospodje, ki so sedaj na magistratu, vse to primerno upoštevajo!

Dvoboj s topovi

Budimpeštanski policijski kapitan je pozval na dvoboj socialno demokratskega poslanca Karla Peyerja, ki je poziv sprejel in predlagal kot bivši topničar dvoboj s topovi na budinskih gričih. Če bi prišlo do tega čudnega dvoboja, bi se bilo to na Madžarskem nič novega. Slavni madžarski romaniopisec Moric Jokai opisuje v enem svojih romanov »Mali kralji« dvoboj s topovi. Šlo je za dvoboj poveljnika komarnskih trdnjav madžarske revolucije leta 1848/49 Emanuela Tanussava z avstrijskim topničarskim kapitanom grofom Alfredom Ponthayem.

Duelanta sta streljala drug na drugega z granatami, Tanussy s svojo ženo Lisan-

dro ob strani iz haubice na skrajnem trdnjavskem stolpu, Ponthay pa iz topa na ravnini pred trdnjavo. To je bilo krasno, toda ne za navadne zemljane, pravi Jokai. Dvoboj se je končal po daljšem streljanju tako, da sta bila oba težko ranjena. Ustrelila sta iz topov skoraj istočasno. Ponthayeva granata je eksplodirala nad Tanussavjem in ga zadela v prsi, nasprotnikova granata je pa zadela Ponthayev municijski voz, da je nastala eksplozija in kapitan je vrglo po tleh. Tako se je končal ta dvoboj, ki v zgodovini dvobojev menda nima primere. Če bi prišlo zdaj do dvoboja s topovi, bi se zbralo v Budimpešti najbrž več radovednežev, nego ima madžarska prestolnica prebivalcev.

POSLEDICE PORAZA

Boksar tarna po porazu: — Da sem bil porazen, prijatelji, to me ne boli hudo, toda če bi vedel, kako me bo bolelo, ko se zakadi vame žena, ker sem bil porazen.

V KAZNILNICI

— Naše društvo je sklenilo poslati vsakemu kaznencu štruco. Ali naj jih spečemo z mandlji ali rozinami? — Najraje bi imeli v njih pile, gospa, — odgovoril je jtnik.

KAKOR SE VZAME

Gospod, ki bi rad kupil avto, vpraša trgovca: Ali mi morete povedati, koliko sta ne človeka avto na leto? — To je odvisno od šofiranja, če se boš pogosto kam zletel ali povozil mnogo ljudi, bo drag, drugače pa ne.

Sprava v angleškem kraljevskem domu

Sporazum med kraljem Jurijem VI. in vojvodo Windsorskim — Še eno sporno vprašanje

Ceprav še ni bil uradno objavljen rezultat dolgi pogajanj med angleško krono in vojvodo Windsorskim, vendar so že prišle v javnost nekatere podrobnosti o njih. Pogajanja z vojvodo Windsorskim so dosegla svoj vrhunec in obenem se je polegla napetost s posetom princeze Mary in vojvode Kentskega na Danujo. Zdi se celo, da sta že urejeni dve sporni vprašanji, nastali z odstopom Edvarda VIII. in nastopom njegovega naslednika Jurija VI. Baje sta se brata s posredovanjem vojvode Kentskega in princeze Mary sporazumela.

Kralj Jurij VI

Pogajanja so se sukala okrog treh važnih vprašanj, važnih ne samo za vojvodo Windsorskega samega, temveč tudi za kraljevsko rodbino in angleško državo. Šlo je v prvi vrsti za ženitev vojvode Windsorskega, potem pa za njegove dohodke in udeležbo na kronanju kralja Jurija VI. V prvih dveh vprašanjih je bil že dosežen popoln sporazum, tako da je treba urediti samo še vprašanje udeležbe vojvode Windsorskega na kronanju njegovega brata. To vprašanje je zelo kočljivo, kajti vojvoda Windsorski je v Angliji zelo popularen in treba bo mnogo previdnosti, da ne pride do neprijetnih presenečenj.

Poroka vojvode Windsorskega s Simpsonovo bo odložena, svatba bo po kronanju Jurija VI. Dan še ni znan, ker ga ne bosta določila vojvoda in Simpsonova sama, temveč bo določen v sporazumu z vojvodo Windsorskim in kraljevsko rodbino. Za to popuščanje napram angleški kroni je baje zajamčen Simpsonovi po poroki z vojvodo Windsorskim družaben položaj, odgovarjajoče soprogi člana angleškega kraljevskega doma.

Večje težave je delalo vprašanje dohodkov vojvode Windsorskega. Neposredno po odstopu Edvarda VIII. je ministrski predsednik Baldwin odločno odklonil predlagati parlamentu apanažo za bivšega kralja, pa tudi kraljevske rodbine ni šla vojvodi Windsorskemu v denarnem vpraša-

Vojvoda Windsorski

Treba je torej urediti samo še vprašanje udeležbe vojvode Windsorskega na kronanju njegovega brata. Izšel je že uraden program svečanega kronanja in v njem so slike vseh članov kraljevskega doma, samo vojvodo Windsorskega so prezrli. Nastal je zelo mučen položaj in težko bo najti izhod iz njega, kajti velik del angleške javnosti še vedno simpatizira z bivšim kraljem, pa tudi v kraljevskem domu samem glede tega ni polnega soglasja.

Z Jesenic

Koncert v Sokolskem domu se bo vršil 14. t. m. ob 20. uri, ne pa 19. t. m., kot je bilo prvotno namenavano. Na sporedu so samospevi, dvospevi in orkestralne točke (s. F. Planova sopran, s. Jeramova alt, br. Koren tenor in Kandare bodo ob spremljevanju orkestra zapeli Gregorčev venec slov. pesmi). Nastopil bo kot gost bivši solocelist orkestra Kralj, garde g. C. Ravnihar, ki bo izvajal Bachovo »Ave Marijo«. Orkester, ki bo ojačen z nekaterimi gosti bo izvajal I. stavek Schu bertove H-mol simfonije.

Predavanje narodnogospodarske socialne šole. Agilna podružnica NSZ na Jesenicah je v zadnjem času priredila celo vrsto predavanj gospodarske in socialne vsebine. Minulo soboto je v Kazini predaval podpravitelj Pok. zavoda za nameščenec g. dr. Janko Köstl iz Ljubljane o delavskem in nameščenskem socialnem zavarovanju, ki je pri nas v gotovih panogah delavnosti šele v povojih. Povdaril je velike koristi delavskega in nameščenskega zavarovanja v našem narodnem gospodarstvu, ki bi zavzele še veliko večji obseg, ko bi se razšegnilo na vse vrste dela in na vse delojemalske sloje v državi. Prisotni so mladeža strokovnjaka nagradili z živahnim aplavzom.

Georges Ohnet:

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

Klečal je tri korake od nje povešene glave in na prsih prekrizanih rok.

Lucie je pa sedela nepremično, samo bledica je izdajala njen notranji nemir. Slednjic je odgovorila:

— Sami dobro veste, da je izključeno to, kar mi tu pripovedujete.

— Zakaj?

— Ker je najin položaj posledica dvoumnosti in nikoli ne more biti drugačen, saj tu ni nič iskrene, jasne in resnične. K vam sem prišla samo zato, ker sem hotela ustreči vaši ženi, podvreči se njeni preizkušnji. Že od prvega trenutka bi bila morala računati s posledicami tega koraka in spoznati, da moje bivanje v vašem domu ne bo zmanjšalo grofičinega sumničanja, temveč nasprotno, da ga bo še povečalo. Morda sem bila tudi pod vplivom žalosti, ki me je prešinjala pri misli, da bom za dolgo ločena od vas, kajti povedala sem vam že, da sem bila zelo navezana na vas. Saj ste mi bili po smrti moje tete edini, ki sem mu mogla zaupati. Zdaj pa sami vidite, kako sem se zmotila, ker ste mi prikrivali resnico.

Njen glas se je izpreminjal in zadnje besede je komaj še izgovorila. Nj se mogla več obvladati. Armand je videl, da je prav tako zbegana kakor on.

— Resnico! — je ponovil, — o, nikar ne trdite, da sem vam jo prikrival.

— In vendar je bilo tako, — je odgovorila. — Če bi bila takoj prvi dan vedela, da ste oženjeni, bi bila podila od sebe čuvstva, ki ste jih mogli vzbuditi v meni, toda vi ste mi resnico prikrivali... Vem, da niste lagali. Niste mi hoteli povedati tega, kar bi bila morala vedeti, sama vas pa nisem vprašala. Ko sem pa zvedela, da pripada vaše srce drugi...

— Lucie!

Stal je sklonjen nad njo, stiskal njene roke v svojih in obraz mu je kar žarel od radosti. Nežno mu je umaknila roke in si zakrila z njimi obraz. Tako je stala nekaj časa molče, potem so ji pa prišle med belimi prsti solze po licih.

— Lucie! — je vzkliznil s prosečim glasom. Ni si upal več govoriti, ni hotel vprašati po oni besedi, ki je njene ustnice niso bile izgovorile. Videl jo je, kako ihti in bil je srečen videc solze na njenih licih. Obenem pa nesrečen pri misli, da je telesno zanj izgubljena. Lucin obokani obraz je slednjic prešinil deviški smehljaj in zašepetala je:

— Zdaj ste gotovo zelo ponosni, da ste me pripraviili do spoznanja, da vas tudi jaz ljubim. Tega niti sama nisem dobro vedela. Potrebna je bila vaša bolest, da sem se zavedla, da tudi v mojem srcu gori ljubezen. Samo zato sem se čutila enako

nesrečno kakor vi, ker so bila moja čuvstva podobna vašim. Zdaj vem, zakaj sem trpela in zakaj še vedno trpim.

In med njima se je razpredla v tistem hipu nežna sramežljivost. Komaj sta si upala pogledati drug drugemu v oči in sama nista več vedela, kaj bi si še povedala. V njuno radost in srečo se je mešalo grenko spoznanje prepovedane ljubezni. Bila sta podobna zaljubljenecema, ko se poslavljata pred odhodom enega na dolgo pot. Čutila sta, da se morata ločiti in da je bil ta trenutek blaženi, ki ju je združila v skupno ljubezen, edini trenutek resnične naslade v njunem življenju. Spogledala sta se in prečitala to misel drug drugemu iz oči, potem sta pa takoj povesila oči.

Šele čez nekaj časa se je Lucie dotaknila te boleče strune.

— Ko sem vas prosila, da bi tisti večer govorili z menoj tu, — je dejala v težkem premagovanju, — sem storila to z namero sporočiti vam, da sem sklenila odpotovati. Svojega sklepa seveda ne morem izpremeniti. Težko, zelo težko mi bo odpotovati, toda to je nujno potrebno. Hotela sem vas prositi, da bi obvestili gospo grofico, da zapuščam njen dom, da bo meni ta neprijetnost prihranjena. Pustila bi vam bila pismo o svojem nenadnem odhodu, toda zdaj to ni potrebno. Zdaj ne vem, kaj storiti. Bojim se, da boste imeli zaradi mene sramu, da bo grofica trpela. Svetujte mi.

Armand jo je v globokem občudovanju poslušal. Ponosen je bil, da ga ljubi to plemenito dekle in na tihem je sklenil poplačati ji njeno bla-